

Sors

*A Palócföld 60 éve képekben**

FÖLDI GERGELY

Sors. Valahogy ez jut eszembe, amikor sokadik megtekintés, válogatás után egyben látom ezt a kiállítást. Emberi sors. Persze ennek a szónak a tudatomban élő keserű mellékszöngéjével együtt. Sorsról már-már csak akkor illik beszélni, ha valamiféle tragédia is kapcsolódik hozzá. Holott lehetne ez egy pozitív szó is akár, de nem itt. A borítókról egy kicsit a Bodor Ádám-i határvidék pillant ránk. Álomszerű, megfoghatatlan, ugyanakkor annyira valós, hogy az már húsba mar. Ha jobban megnézzük, de talán még az sem kell, rájövünk, hogy itt élünk, vagy épp itt éltek szüleink, nagyszüleink. Nemcsak itt, hanem inkább ebben. Nekem, a fiatalabbnak ez talán csak romantikus nosztalgia, mikor is mondhatom, hogy milyen jó, hogy akkor volt még élet. Lázadás? Közügy? Érdeklődés? Persze valószínűleg lekopik a máz, és a józan eszem meggyőz, hogy ami nekem romantika, az másnak az élet, a sors a mellékszöngével. Nem ismerem az alkotók életét, és butaság lenne részemről sorsokról beszélni, nem akarok magasztalni, ítélni. Mert nem tudom, de szerintem igen kevesen tudják, mi az, ami jogot adhatna erre.

Beszélek inkább arról, hogy milyen erő van itt körülöttünk. Vannak kiállítások, amik hagyják rendezni magukat. Esélye van az embernek több

* Elhangzott 2014. június 6-án, a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban, Salgótarjánban, *A Palócföld 60 éve képekben* című, a *Palócföld* folyóirat borítóiból rendezett kiállítás megnyitóján. A tárlatot Földi Gergely és Földi Péter festőművészek rendezték.

nézőpontot, lehetőséget kipróbálni. Hogyan mutat két kép egymás mellett, hogyan reagál a vele szemben lévővel, milyen az összhang. Sok próbálkozás után kialakul a végső állapot, amiről az hiszem, hogy az adott pillanatban az a legjobb. Persze ez az állapot még egyszer valószínűleg nem valósulhatna meg. Más térben, más időben, más társadalmi helyzetben ugyanazokból az alkotásokból egy teljesen új kiállítás jönne létre. Ezek a képek nem engedték rendezni magukat. Laza időrendi sorban követik egymást, az összeillő párok követelik a következő lapot, és így tovább. Az a furcsa az egészben, hogy tényleg nem rendeztük őket, pedig az volt az alapfelfogás, hogy egy képzőművészeti kiállítás képeiként kezeljük a borítókat. Mégis az eredeti, nem tudatosan kialakult sort látják most Önök. Nem tudtunk utána belenyúlni, nem engedték. Makacs egy dolog ez, ugyanakkor hihetetlen. Ki gondolná, hogy képek kezdenek el makacskodni vele. Meg ne próbálj máshová tenni, mint ahol most vagyok! Itt a helyem! Nem megyek el innen! Ha mégis kiszakítom, akkor értelmét veszti, mondandója üresen függ a levegőben. Most egy kicsit ne a borítókra gondoljunk! Ismerős ez a helyzet?

Ugyanakkor ez a makacsság törekenységgel párosul. Mesélek egy kicsit: van otthon az udvaron egy napelemes kínai pillangó. Hihetetlenül fölöslegesnek, ugyanakkor megejtőnek találtam, amikor először megláttam. Egy kis drótdarab körpályán rángat egy műanyag pillangót, ami ettől a rángatástól úgy néz ki, mintha verdesne a szárnyával. Körbe-körbe, addig, míg süt a nap. Borult időben a legkisebb fénysugár is megugrasztja, csapkodni kezd, vergődik, de elrepülni úgysem tud. Kicsi fiam, Levente következetesen, mindig, amikor meglátja, kihúzza a földből a karóját, a pillangóra pedig rátesz egy kockakövet. Jó nagyot. Azt hittem, hogy zavarja a mozgás, nem tetszik neki a pillangó. Egy ideig nem is kérdeztem, hogy miért csinálja, csak visszaállítottam a helyére, mert én szerettem. A sokadik alkalom után rá sem kellett kérdeznem, Levente magától mondta, mikor meglátta, hogy megint a helyére igyekszem tenni. Ne! Elfújja a szél! – és ezzel visszatette a követ rá. Kicsi fiam, szegény pillangó akkor sem fog a szél szárnyán repülni, ha folyamatosan csapkod. Oda van kötve, szúrva, ragasztva a földhöz. Viszont még verdesni sem tud, körbe-körbe, ha rajta van a kő. Pedig az a biztos, nem ragadja el a szél, nem fog repülni. A kő alól soha. Most már nem szeretem annyira a napelemes pillangót. Sajnálom. Még mindig ott van a kertben, a helyén. Igaz, néha elfordítom a napeletem a fény felől, hadd pihenjen egy kicsit. Lehet, hogy Levinek van igaza.

Makacsság, küzdelem és törekenység, kiszolgáltatottság, védtelenség. Többarcú ez a világ, valószínűleg ez a kiállítás is. Kereshetünk benne sok minden mást, sőt keressünk is. De azért azt a makacsságot ne feledjük! Ők sem feledték.